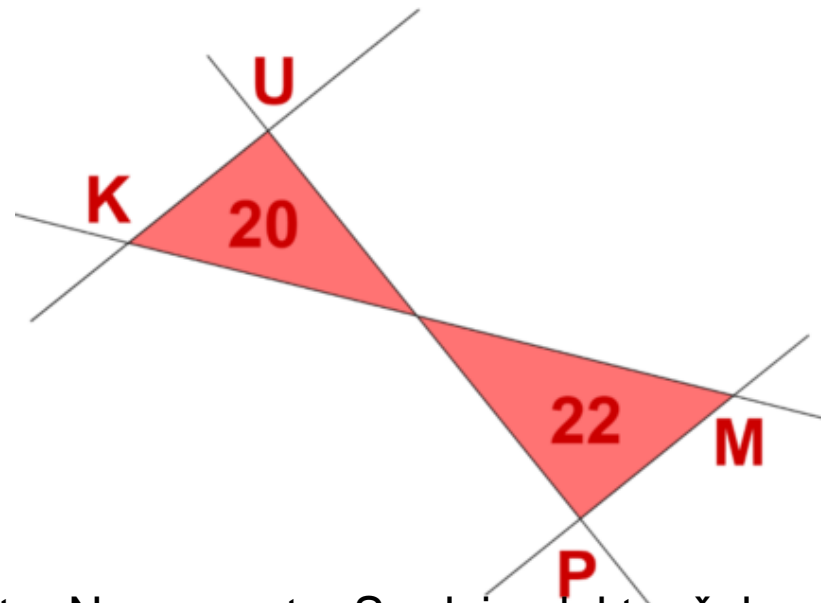

VREDNOTENJE MATEMATIČNEGA ZNANJA NA SPLOŠNI MATURI

mag. Simona Pustavrh, Šolski center Novo mesto, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija,

Simona Vreš, Šolski center Ravne na Koroškem, Gimnazija Ravne na Koroškem,

ddr. Janez Žerovnik, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo

Državna predmetna komisija za splošno matura za matematiko

Predmetni izpitni katalog za splošno matura 2021 - matematika

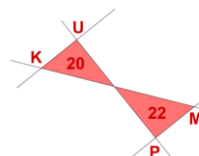
3.1 Shema izpita

Shema izpita na osnovni in na višji ravni je enaka.

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki	Priloga
1	90 minut	40 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka in geometrijsko orodje ³	Priloga s formulami je del izpitne pole.
2	90 minut	40 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirka, geometrijsko orodje ³ in <u>računalo⁴</u>	Priloga s formulami je del izpitne pole.
Skupaj	180 minut	80 %			

Na osnovni ravni je uvedena nova kategorija kratkih nalog.

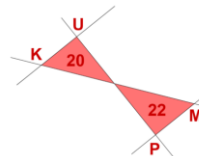
Pomemben razlog za dve izpitni poli:

- vedno večja zmogljivosti računal
- težavnost preverjanja in ocenjevanja nekaterih ciljev

Prilagojena klasifikacija nalog

(omejitve : »maturitetno računalo«)

- Za pripravo primernih maturitetnih nalog (in točkovnikov!)
- Za pripravo kandidatov na maturo.

Viri

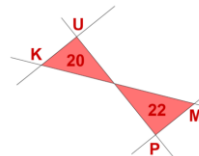
- **stare maturitetne pole**
- **zbirka**

Grahor, A., Kušar, B., Pustavrh, S., Šemrl, P., Škufca, R., Vreš, S., Žerovnik, J. (2021):

MATEMATIKA Nekaj kratkih nalog na splošni maturi; 1. izdaja - elektronsko gradivo. RIC, Ljubljana.

(<https://www.ric.si/mma/zbirka-kratkih-nalog-sm-matematika-2021-pdf/2021042916082181/?m=1619705301>)

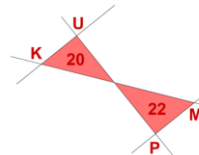
- **Spletna stran RIC z vsemi relevantnimi podatki o maturi**
(<https://www.ric.si/splosna-matura/predmeti/matematika/>)

Računala

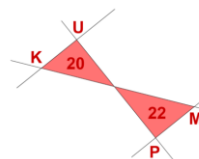
Nekaj metod, ki jih zmorejo računala (preizkušeno na računalu CASIO fx-991EX):

- **rešijo kvadratno enačbo, izračunajo koordinati temena kvadratne funkcije,**
- **rešijo sistem linearnih enačb (do vključno štirih enačb s štirimi neznankami),**
- **rešijo polinomske enačbe in neenačbe do vključno 4. stopnje,**
- **izračunajo vrednost odvoda v dani točki, vrednost določenega integrala, vsoto končne vrste,**
- **računajo s kompleksnimi števili,**
- računajo z natančnimi vrednostmi (delno korenjenje, racionalizacija ...),
- dano naravno število zapišejo kot produkt praštevilskih potenc,
- izračunajo kot med vektorjema,
- poiščejo približek rešitve enačbe z Newtonovo metodo,
- omogočajo izračun koeficientov (nekaj ponujenih) modelov za modeliranje s funkcijami.

Klasifikacija

- 1. Naloge tipa P12:** Naloge, ki so neobčutljive na rabo računala.
- 2. Naloge tipa P12T:** Naloge, ki jih različno vrednotimo glede na rabo računala.
- 3. Naloge tipa P1:** Naloge, ki so z uporabo računala razvrednotene.
- 4. Naloge tipa P2:** Naloge, pri katerih potrebujemo računalno.

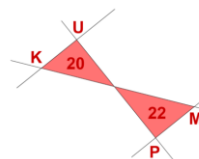
P12: Naloge, ki so neobčutljive na rabo računalna

Splošna matura - avgust 2017, naloga 5

Izračunajte nedoločeni integral $\int \left(\frac{2x^2-3}{x} + \sqrt[3]{x^2} - e^x + 5 \right) dx$.

Točkovnik:

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	Preoblikovanje prvega člena v $2x - \frac{3}{x}$	1+1
	1	Le zapis $\sqrt[3]{x^2} = x^{\frac{2}{3}}$	
	5	Rezultat, npr. $x^2 - 3 \ln x + \frac{3x^{\frac{5}{3}}}{5} - e^x + 5x + C$ (lahko tudi brez C)	Vsak člen ... 1 točka.
Skupaj	8		

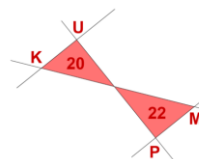
P12T: Naloge, ki jih različno vrednotimo glede na rabo računalna

Splošna matura - avgust 2016, naloga 10

10. Graf funkcije $f: [0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}$ s predpisom $f(x) = x^2$ prezrcalimo prek simetrale lihih kvadrantov $y = x$. Tako dobimo graf funkcije g .

10.1. Zapišite predpis funkcije g .

10.2. Izračunajte ploščino območja, ki ga oklepata grafa funkcij f in g .

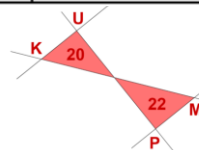

P12T: Naloge, ki jih različno vrednotimo glede na rabo računalna

Splošna matura - avgust 2016, naloga 10

Točkovnik:

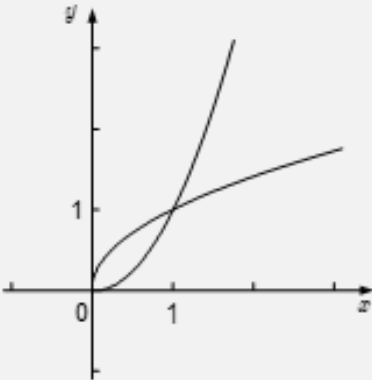
Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10.1	2	$g(x) = \sqrt{x}$	<p>Le zapis $x = y^2$ ... ali narisana skica ... 1 točka.</p>
10.2	3	Zapis $S = \int_0^1 (\sqrt{x} - x^2) dx$	<p>1+1+1 Zapis z določenim integralom ... 1 točka, meje ... 1 točka, integrand ... 1 točka.</p>
	2	Izračun $\int (\sqrt{x} - x^2) dx = \frac{2}{3} \cdot x^{\frac{3}{2}} - \frac{x^3}{3} + C$ (lahko tudi brez C)	<p>1+1 Za pravilno integriranje potenčne funkcije ... *1 točka.</p>
	1	Izračun $S = \frac{1}{3}$	
Skupaj	8		

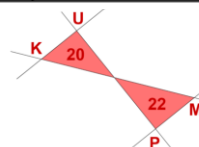

P12T: Naloge, ki jih različno vrednotimo glede na rabo računala

Splošna matura - avgust 2016, naloga 10

Če je naloga na IP2, priredimo točkovnik.

Točkovnik:			
Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10.1	2	$g(x) = \sqrt{x}$	Le zapis $x = y^2$ ... ali narisana skica ... 1 točka.
10.2	3	Zapis $S = \int_0^1 (\sqrt{x} - x^2) dx$	1+1+1 Zapis z določenim integralom ... 1 točka, meje ... 1 točka, integrand ... 1 točka.
	1	Izračun $S = \frac{1}{3}$	
Skupaj	6		

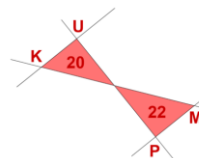
P1: Naloge, ki so z uporabo računalna razvrednotene

Preizkus 1 brez računalna, naloga 2

Delno korenite in izračunajte $\sqrt{20} - \sqrt{80} + 3\sqrt{125}$.

Točkovnik:

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
	2	Rezultat $13\sqrt{5}$	Delno korenjenje $\sqrt{20} = 2\sqrt{5}$, $\sqrt{80} = 4\sqrt{5}$, $\sqrt{125} = 5\sqrt{5}$ ... 1 točka.

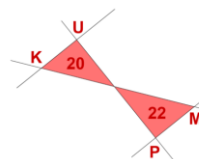
P1: Naloge, ki so z uporabo računalna razvrednotene

Splošna matura - avgust 2005, naloga 7

Kompleksno število $(5 - 10i)^2 \cdot (2 + i)^{-1}$ zapišite v obliki $a + bi$; $a, b \in \mathbb{R}$.

Točkovnik:

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	2	Izračunan kvadrat $-75 - 100i$	Le zapis $25 - 100i + 100i^2$ ... 1 točka.
	2	Izračunano obratno število $\frac{2-i}{5}$	Le zapis $\frac{1}{2+i}$ ... 1 točka.
	1	Krajšanje s 5	
	2	Izračunan produkt $-50 - 25i$	1+1
Skupaj	7		

P2: Naloge, pri katerih potrebujemo računalo

Splošna matura - junij 2019, naloga 6

V trikotniku ABC stranica AB meri 6 cm. Kot $\alpha = \sphericalangle BAC$ meri 70° in kot $\gamma = \sphericalangle ACB$ meri 30° . Izračunajte dolžino stranice AC in ploščino trikotnika $\triangle ABC$. Rezultata zaokrožite na dve decimalki.

Točkovnik:

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
	1. način		
6	4	zračunan približek dolžine stranice AC , $ AC \doteq 11,82$ cm	Izračunan $\beta = 80^\circ \dots$ 1 točka. Zapis ali uporaba sinusnega izreka za izračun stranice $b = AC $, $\frac{c}{\sin \gamma} = \frac{b}{\sin \beta} \dots$ *1 točka. Izračunan $b = \frac{c \cdot \sin \beta}{\sin \gamma} = \frac{6 \cdot \sin 80^\circ}{\sin 30^\circ} \dots$ 1 točka.
	2	Izračunan približek ploščine trikotnika ABC , $S \doteq 33,31$ cm ²	Zapis ali uporaba formule, npr. $S = \frac{1}{2} b \cdot c \cdot \sin \alpha \dots$ *1 točka.
	2. način		
	4	Naj bo N nožišče višine na AC . Izračunan približek dolžine stranice AC , $ AC = AN + NC \doteq 11,82$ cm	Zapis ali uporaba $ AN = c \cdot \cos \alpha \dots$ 1 točka. Zapis ali uporaba $v_{AC} = c \cdot \sin \alpha \dots$ 1 točka. Zapis ali uporaba $ NC = \frac{v_{AC}}{\tan \gamma} \dots$ *1 točka.
	2	Izračunan približek ploščine trikotnika ABC , $S \doteq 33,31$ cm ²	Zapis ali uporaba formule, npr. $S = \frac{1}{2} b \cdot c \cdot \sin \alpha \dots$ *1 točka.
Skupaj	6		Če kandidat nikjer pri rezultatih ne zapiše enot, se mu odšteje 1 točka.

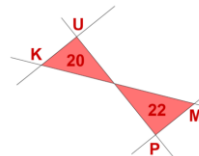
DELAVNICA

Navodila

Na delovnem listu je 11 nalog.

Vsako nalogo uvrstite na ustrezno izpitno polo oziroma v ustrezno kategorijo:

P1   P2   P12   P12T

1. naloga (junij 2019, naloga 10)

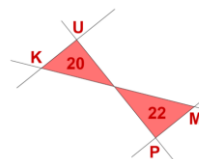
P1 P2 P12 P12T

Gospa Marija je 12.500 € vložila v banko, ki uporablja obrestno obrestovanje in 1,5% letno obrestno mero. Banka pripiše obresti ob koncu vsakega iztečenega leta varčevanja. Pri nalogi upoštevajte, da banka ne spreminja svojih pogojev in da Marija ne dviga denarja naslednja 4 leta.

- 1.1. Koliko evrov obresti so Mariji pripisali po prvem letu varčevanja?
Zapišite odgovor.
- 1.2. Koliko denarja je imela Marija na banki po štirih letih varčevanja?
Zapišite odgovor.

(5 točk)

P2

2. naloga (junij 2020, naloga 4)

P1 P2 P12 P12T

Dana je kvadratna funkcija f s predpisom $f(x) = -2x^2 - 4x$.

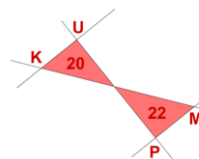
Izračunajte ničli dane funkcije, izračunajte teme in narišite graf.

Zapišite vse vrednosti x , za katere je $f(x) > 0$.

Na katerem intervalu je funkcija naraščajoča? Zapišite največji tak interval.

Rešite enačbo $f(x) = -10$. Nalogo rešite brez računalna.

(8 točk)

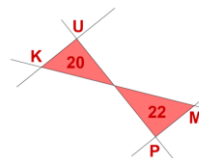

Točkovnik

- Izračunani ničli $x_1 = 0, x_2 = -2$ ..... 1 točka
- Zapisano teme $T(-1, 2)$ ..... (1 + 1) 2 točki
(Zadošča $p = -1$ in $q = 2$.)
- Narisan graf ..... 1 točka
- Odgovor, npr. $f(x) > 0$ za vsak $x \in (-2, 0)$ ..... *1 točka
(Postopkovno točko dobi kandidat le, če iz napačnega grafa kvadratne funkcije pravilno razbere rešitev neenačbe.)
- Funkcija je naraščajoča na intervalu $(-\infty, -1]$ ..... *1 točke
(Postopkovno točko dobi kandidat le, če iz napačnega grafa kvadratne funkcije pravilno razbere iskani interval. Toleriramo tudi rešitev $(-\infty, -1)$.)
- Zapisani rešitvi enačbe, npr. $x_{1,2} = -1 \pm \sqrt{6}$ ..... 2 točki
(Le zapis urejene enačbe, npr. $-2x^2 - 4x + 10 = 0$ ... 1 točka.)

P1

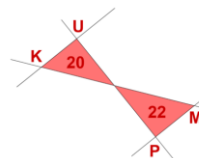

3. naloga (avgust 2009, naloga 10)

P1 P2 P12 P12T

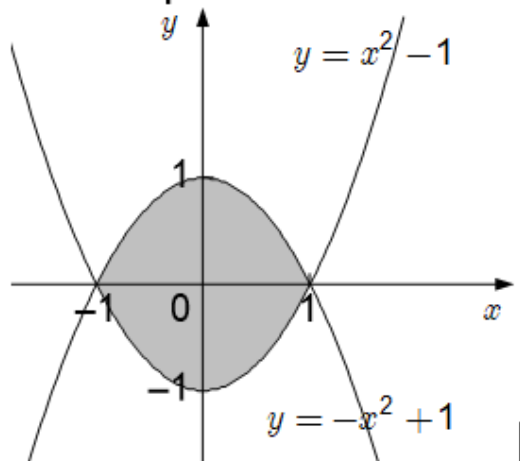
Narišite grafa kvadratnih funkcij $f(x) = -x^2 + 1$ in $g(x) = x^2 - 1$ v dani koordinatni sistem. Izračunajte ploščino lika, ki ga omejujeta grafa obeh funkcij.

(8 točk)

Točkovnik

Narisani paraboli v koordinatnem sistemu. .... (1+1) 2 točki

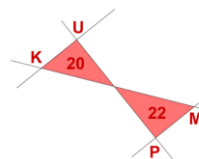
P12T

Zapisana ploščina z določenim integralom, npr. $S = \int_{-1}^{+1} (2 - 2x^2) dx$ ..... (1+1) 2 točki

Izračunan nedoločeni integral, npr. $2x - \frac{2x^3}{3} + C$ (lahko tudi brez C). (1+1) 2 točki

Pravilno vstavljeni integracijski meji ..... *1 točka

Zapisan rezultat $S = \frac{8}{3}$ ..... 1 točka

4. naloga (avgust 2019, naloga 6)

P1 P2 P12 P12T

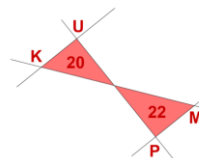
Naj bosta $\vec{i} = (1, 0)$ in $\vec{j} = (0, 1)$ vektorja v ravnini $\mathbb{R}^2$.

4.1. Določite $t \in \mathbb{R}$ tako, da bosta vektorja $\vec{u} = t \cdot \vec{i} + \vec{j}$ in $\vec{v} = 2 \cdot \vec{i} - \vec{j}$ pravokotna.

4.2. Določite vse $s \in \mathbb{R}$ tako, da bosta vektorja $\vec{u} = s \cdot \vec{i} + \vec{j}$ in $\vec{v} = 2 \cdot \vec{i} + s \cdot \vec{j}$ vzporedna.

(7 točk)

P12

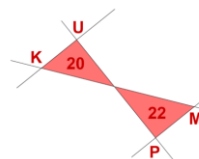

5. naloga (nova naloga)

P1 P2 P12 P12T

Izračunajte, za katere vrednosti x so $x+1$, $3x+1$, $3x^2-1$ prvi trije členi aritmetičnega zaporedja. Koliko členov naraščajočega aritmetičnega zaporedja je manjših od 5500?

(8 točk)

Točkovnik

Zapis ali uporaba zveze med zaporednimi členi aritmetičnega zaporedja ... 1 točka.

Ureditv enačbe, npr. $3x^2 - 5x - 2 = 0$ ... 1 točka.

Uporaba ali zapis formule za reševanje kvadratne enačbe ali razcep enačbe ... 1 točka.

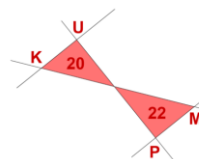
Zapisani rešitvi $x_1 = 2$, $x_2 = -\frac{1}{3}$ ... 1 +1 točka.

Le izračun prvega člena $a_1 = 3$ ali difference $d = 4$ ... 1 točka.

Zapis neenačbe $4n - 1 < 5500$ ... *1 točka.

Od 5000 je manjših 1375 členov. ... 1 točka.

P12T

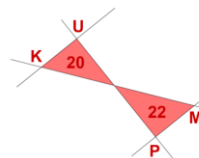

6. naloga (junij 2018, naloga 6)

P1 P2 P12 P12T

Dana sta polinoma p in q s predpisoma $p(x) = x^3 + 2x$ in $q(x) = -2x^2 - 1$. Rešite enačbo $p(x) = q(x)$ v množici kompleksnih števil. Dokažite, da ima vsaka rešitev enačbe $p(x) = q(x)$ absolutno vrednost 1.

(7 točk)

Točkovnik

Zapis ali ugotovitev, da je rešitev enačbe $x_1 = -1$ .....2 točki

(Le urejena enačba ... 1 točka.)

Rešitvi, npr. $x_{2,3} = \frac{-1 \pm i\sqrt{3}}{2}$ ..... 3 točke

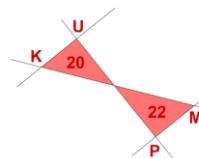
(Zapisana ali uporabljena kvadratna enačba $x^2 + x + 1 = 0$ ... 1 točka. *1 + 1

(Postopkovno točko dobi kandidat, ki pravilno reši svojo kvadratno enačbo.)

Izračunane absolutne vrednosti vseh treh rešitev enačbe .....2 točki

(Le zapis ali uporaba formule za $|z|$ ... *1 točka.)

P1

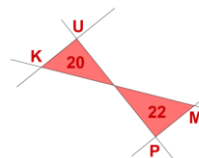

7. naloga (junij 2016, naloga 8)

P1 P2 P12 P12T

Zemljišče s ploščino 405 m^2 ima obliko pravokotnika. Za njegovo ograditev bi potrebovali 81 m ograje. Izračunajte dolžino in širino zemljišča.

(6 točk)

Točkovnik

Zapisana ali uporabljena formula za ploščino pravokotnika, npr. $S = ab$ ... 1 točka

Zapisana ali uporabljena formula za obseg pravokotnika, npr. $o = 2a + 2b$. 1 točka

Zapisana kvadratna enačba z eno neznaniko, npr. $a(40,5 - a) = 405$ ..... *1 točka

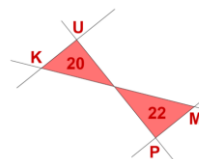
(Postopkovno točko prejme kandidat za pravilno reševanje svojega sistema.)

Urejena kvadratna enačba, npr. $a^2 - 40,5a + 405 = 0$ ..... 1 točka

Zapisana rešitev, npr. $a = 22,5$ m in $b = 18$ m ..... (1 + 1) 2 točki

(Le rešitev kvadratne enačbe, npr. $a_1 = 22,5$ m in $a_2 = 18$ m ... 1 točka.)

P2

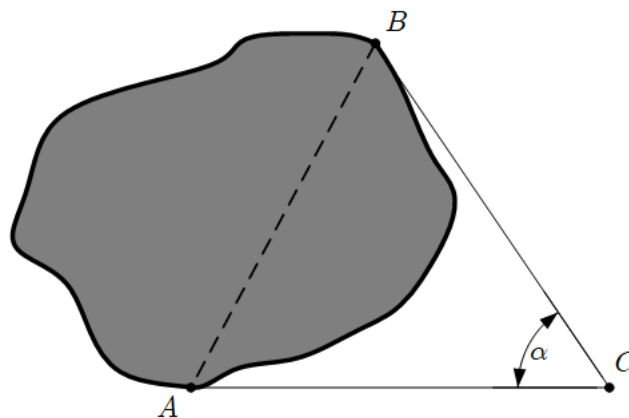

8. naloga (junij 2015, naloga 5)

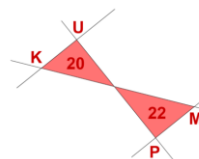
P1 P2 P12 P12T

Janez je dobil nalogo, da izračuna širino jezera med točkama A in B . Izmeril je $|AC| = 255$ m, $|BC| = 232$ m in $\alpha = 56^\circ$. Kolikšna je razdalja med točkama A in B ? Rezultat zaokrožite na meter natančno.

(5 točk)

P2

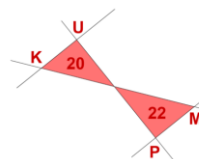
9. naloga (avgust 2009, naloga 1)

P1 P2 P12 P12T

Zapišite kompleksno število $z = (2 - i)(1 + 3i)$ v obliki $a + bi$, $a, b \in \mathbb{R}$.
Število z narišite v kompleksni ravnini in izračunajte $|z|$. Rezultat delno korenite.

(6 točk)

P1

10. naloga (junij 2018, naloga 8)

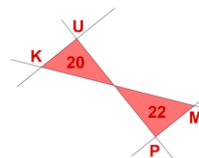
P1 P2 P12 P12T

Dan je pravokotnik $ABCD$ z oglišči
 $A(-3, -2)$, $B(3, -2)$, $C(3, 2)$ in $D(-3, 2)$.

- 10.1. Zapišite enačbo elipse v središčni legi, ki je včrtana v pravokotnik $ABCD$ in se dotika vseh štirih njegovih stranic.
- 10.2. Zapišite enačbo hiperbole v središčni legi, ki ima teme v točki $T(0, 2)$, njeni asimptoti pa sta nosilki diagonal pravokotnika $ABCD$.
- 10.3. Zapišite enačbo krožnice, ki ima središče v točki C in poteka skozi točko A .

(8 točk)

P12

11. naloga (junij 2009, naloga 4)

P1 P2 P12 P12T

Dana je kvadratna enačba $ax^2 - 4x + 2 = 0$, $a \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$. Rešite to enačbo za $a = -2$. Zapišite točni rešitvi. Za katera števila a ima zgornja enačba dve različni realni rešitvi?

(6 točk)

P1

